

זה כלל, מ"מ אזלינן בתר רובא.

תשובה:

הנה וודאי כל הקורא השאלה תמה תמה יקרא, האם על כל פסק של גדול בישראל נחקר ונדין בכל צדדי הענין לדעת איזה אינטרס יבוא להפוסק בצידי צדדים ע"י מעמיד דמעמיד, הלא זה דרכם כסל למו של המסכילים בכל הדורות לומר של כל פסק של גדול בד' חלקי שו"ע נרד עד לתהום כדי לדלות משהו שאולי יועיל לנו בטענותינו להוכיח שכל הפסק מבוסס על אינטרסים ואינטריגות וכדו'.

או ש'הוכיחו' בטענות ומענות שונים ומשונים שכאילו 'עבדו' על גדולי ישראל והם אינם יודעים מה שנעשה בעולם הזה והם מסתובבים רק בעולמות עליונים ואנשי הבית' מחליטים עבורם, וכאילו גדולי יושבים בביתם רכונים על גמרתם הגדולה ואנשי הבית נכנסים אליהם עם פסקים והוראות שהחליטו בעצמם והם בתמימותם מרכינים ראשם לכל גחמה ומסיכימים לכל דבר אף שהוא נגד התורה, חס מלהזכיר דבר כזה.

הלא זהו הפתח שהחטאת רובץ בו לדרדר יהודים יראים ושלמים אל תהום רבה שמתחילים בטענות כאלו עד שפוקרים בכל התורה כולה חלילה, והלא לדאבונינו היה כזאת וכזאת בישראל והתוצאות ניכרות על פני השטח בעוה"ר.

ובוודאי שלא זו הדרך דרך התורה שבכל דבר וענין נהרהר אחר רבותינו הקדושים וכמו שלמדנו בגמ' (סנהדרין ק, א) ונפסק בשו"ע (יו"ד סי' רמ"ב ס"ב) שהמהרהר אחר רבו כאילו מהרהר אחר השכינה.

והגם שאיתא בגמ' בבבא בתרא (מג, א) וז"ל: תניא בני עיר שגנב ספר תורה שלהן אין דנין בדייני אותה העיר ואין מביאין ראייה מאנשי אותה העיר ע"כ, הרי וודאי שמותר לדיין להורות לעצמו דיני איסור והיתר באו"ח וביו"ד ויכול לדין בדין התוחב כף חולבת בקדירה של בשר גם אם זה הכף והקדירה של הדיין וגם האוכל הוא כל הבשר שהכין הדיין לכבוד חג הפסח ואין לו בשר אחר לחג, עכ"ז וודאי לא יעלה על הדעת לאיש חרדי לאמור שאסור לדיין לפסוק לעצמו, כמ"ש הרמב"ם בפ' בהלכות שחיטה פ"י הי"ד וז"ל: כל טבח שהוא יודע הטריפות האלו והרי הוא בחזקת כשרות מותר לו לשחוט ולבדוק לעצמו ולמכור ואין בזה חשש. שעד אחד נאמן באיסורין בין יש לו הנייה בעדותו בין אין לו הנייה בעדותו עכ"ל הק' הרי שלך לפניך שכל פוסק נאמן על שלו (ולא רק פוסק אלא אפי' טבח שיועד ההלכות נאמן כדן איסור והיתר שנאמן באחד) ואין שייכות בזה ענין השוחד שמעוור פקחים כלל וכלל, ואם זה נאמרה על שאלות של איסור והיתר לטהר ולטמא אז יש לדון בק"ו בן בנו של ק"ו שלא נחשדו גדולי ישראל בלקיחת שוחד להתיר לעבור על העבירות החמורות ביותר כמו ע"ג ושי"ע ושפ"ד ולקחת הגאולה לפנה"ז וכדו' בגלל איזה נזיד עדשים מדומה שכאילו הובטח להם עפ"ל, ולכן פשוט וברור לכל בר דעת שזו התגוללות של חינום על גדולי ישראל להטיל דופי בפסקיהם ובהוראותיהם בגין איזה סברא עקומה משוללת יסוד בהלכה והגיון בהשקפה אך ורק בכדי לסתום פיותיהם של גדולי ישראל ולמצוא מוצא מהסבך שלא להצטרך לדון בעצם הדברים וד"ל.

[כאן המקום להעתיק דברי הגה"ק בעל ה'חזון איש' צוק"ל מה שכתב בענין זה וקצרנו דבריו מעט מפני האריכות והמעין

וכ"כ בשו"ת שאילת יעבץ חלק א סימן קנז וז"ל: נהיגי האידנא למיזל בתר רובא דפוסקים ומחברים דליתא קמן ולא חיישינן למיעוטא אף על גב דקביעי וידיעי, ועיין בש"ך פלפול בהנהגת הוראות באיסור והיתר (בסוף סי' רמב) בסופו אות ב'.

והדין דרובו מתוך כולו הוא רק לענין לבטל דעת המיעוט לדעת הרוב, לאחר שנשאו ונתנו ביניהם שאז אסור להמיעוט לנהוג כדעתם אף להחמיר, אבל באופן שלא נשאו ונתנו זה עם זה אזי אף שנפסק ההלכה כדעת הרוב, מכל מקום מי שהוא בעל הוראה ונראה בדעתו כדעת המיעוט רשאי לעשות כדעתו ולהורות כן לתלמידיו. אולם מי שאינו בעל הוראה וכן מי שהוא בעל הוראה והוא מסתפק בדבר חייב לעשות כדעת הרוב מנין או כרוב בנין (רמ"א שם).

וכ"ש כאן שכמעט כל גדולי ישראל מאז ועד היום מחייבים בחיוב גמור את ההליכה לבחירות ואוסרים באיסור חמור את ההשתמטות מהבחירות, ורק מיעוט קטן מהם אינם מחייבים ללכת לבחירות.

(ומה שיש מביאים ראייה מהרלב"ח בקונטרס הסמיכה שכתב שצריך לעמוד למנין אינו קשור לעניינינו אלא לענין הסמיכה בלבד עיי"ש).

הנך רואה שכל הפוסקים האלו שהם הם עמודי ההוראה לכל דבר וענין, פסקו שאין שום שמץ של ממשות בטענה זו, ואכן גם בדבר שנחלקו גדולי ישראל כ"א בביתו נאווה קודש גם בזה אמרה תורתנו הקד' אחרי רבים להטות וחובה על כל איש מישראל לפסוק כדעת הרוב ולכן איך יצהיר אדם מישראל השומר על קלה כחמורה שהוא עובר על פסוק מפורשת בתורה "אחרי רבים להטות".



ד. גדולי ארץ ישראל לעומת גדולי חו"ל

והנה נשמעה טענה שהלא איתא בגמ' (ב"ב מג, א) 'אין דנין בדייני אותו העיר' וא"כ אין לגדולי ארץ ישראל להביע דעה בנושא זה הנוגע לארץ מגוריהם, ואך ורק לגדולי חו"ל שאין להם זיקה לענין זה להם הרשות נתונה לדון בדעת תורה טהורה שאינה מעורבת בנגיעות.

והוא ליה כמעידים על עצמם, ומהאי טעמא נמי פסילי דיני כל אותה העיר משום דאיכא למימר דהא אין אדם רואה נגעי עצמו ולא נגעי קרוביו אינו אלא משום דאיתקיש נגעים לריבים כדאמרין וריבים היינו דיני ממונות, הילכך אין אדם רואה לא ריבי עצמו ולא ריבי קרוביו כמו שאין אדם רואה נגעי עצמו ולא נגעי קרוביו דתרוייהו מקרא דלא יומתו אבות על בנים (דברים כד, טז) גמרי ליה, ואם תאמר אם כן בנדון דידן נמי לא יהא אדם דן על עצמו מכיון דאית ליה הנאת ממון דאין אדם דן ריבי עצמו, יש לומר דלא מיקרו ריבים אלא היכא דבעי לאפוקא ממוןא מבעל ריב המחזיק בו שהדין נופל אז בגוף הממון אם הוא שלו או של בעל ריבו, אבל היכא שאין הדין נופל בגוף הממון אם הוא שלו או של בעל ריבו, רק אם הממון ההוא הוא באסור לאו או בהיתר לאו דאין כאן ריב באותו ממון כלל דהינו טוען ונטען לא מיקרו ריבים אלא דיני אסור והתר. עכ"ל.

ומ"מ אין לומר דין זה אלא אם יש לרב הפוסק איזה נגיעה והנאה מזה הפסק, והיאך יתכן לומר כן על רבותינו הקדושים מצוקי ארץ זיעועכ"א אשר כל בית ישראל נשען עליהם בכל נושא וענין, ובכל שאלה הלכתית וציבורית שעמדו על הפרק במאה שנים האחרונות פסקו הם כל אחד ואחד בתחומו, ששיקולים זרים הנחו אותם ולא ההלכה הצרופה, וכי היעלה על הדעת לומר אשר מרן הגה"ק בעל ה'חזון איש' זצוק"ל - אשר כל קצוי תבל נחרדו לשמע תקפו וגדולתו - היה נגוע בשיקולים פוליטיים חלילה, וכי יתכן לומר אשר שר התורה מרן הגה"ק מטשעבין זצוקלה"ה - אשר מכל עבר נשלחו אליו שאלות וביירוים להלכה ומילה אחת שלו היתה שוה הרבה יותר מהרבה גדולים וגאונים - פסק את פסקו כי התחשב בנגיעה כלשהי, וכי אפשר לחשוב שאיש האמת מרן הגה"ק מבריסק זצוק"ל - אשר לחם מלחמות ה"צ בכל ימי חייו - שקל בדעתו הק' דבר אחר לבד מההלכה הברורה וההשקפה הצרופה. וכי חשוד ראש גולת הונגריה מרן הגה"ק ה'דעת סופר' מפרעשבורג זצוק"ל - אשר ישב על כסא אבותיו הק' מרנא רשכבה"ג החת"ס הק' ומרן הכתב סופר והמשיך את דרכם במלחמת ה' - למכור את כל תורת אבותיו הק' בעבור חברות במועצה חשובה ככל שתהיה. חלילה וחלילה.

לבר מן דין הלא כמה וכמה גדולים וקדושים אשר לא נמנו עם שורות 'אגודת ישראל' או כל מפלגה כלשהי ולא נהנו מהבחירות כי הוא זה, קדשו וחייבו את הבחירות, כמו הרב הדומה למלאך ה' צבקות הקדוש והטהור מבעלז זיעועכ"א אשר לא השתתף בכל גופי 'אגודת ישראל' ולא נהנה מהם כלל וכלל כידוע וד"ל.

ועוד הלא גם גדולי ישראל שבחו"ל הצטרפו וחייבו את ההליכה לבחירות, בראשם ידוע מרן הגאון ר' אהרן קוטלר זצוק"ל אשר בא במיוחד לארץ הקודש לזרז את הציבור עבור החובה הקדושה, ופוסק הדור מרן הגאון ר' משה פיינשטיין זצוק"ל, כ"ק מרנא האדמו"רים מליובאוויטש זצוק"ל, כ"ק מרן האדמו"ר מבאיאן זצוק"ל, מרן הגאון ר' יעקב קמינצקי זצוק"ל, כ"ק מרן האדמו"ר מקאפיטשיניץ זצוק"ל ועוד.

בפנים יראה הכל בהרחבה (אמונה ובטחון פרק ג אות ל) וזה לשונו: יש עוד רעה חולה אשר היצר ילפת בה להניא אמונת חכמים מלב בני אדם, והוא משקל המרמה של הנגיעה. ועל ידי זה קם דור ששופט את שופטיו ובכל מקרה רב הערך מתלחשים המתחכמים על נגיעה פלונית שהטתה לב החכם ולפעמים המובהק שבדור.... והרי לא אסרה תורה הוראה לעצמו ואדם רואה טריפות לעצמו אף אם הוא דל וכל חייו תלויים בו. וכשמורה להיתר ואחד ה"נרגנים" יהרהר אחריו כי הפסד ממונו הטעתו הרי זה מן המהרהרים אחר רבם, ולא אסרה תורה שוחד אלא במשפט, עיין שם.]



מכתב כ"ק מרן אדמו"ר מבאיאן זצוק"ל

ומה שמצינו בגמ' בב"ב הנ"ל, הרי כבר האריכו גאוני קדמאי לברר ההלכה לאשורו שאין הדבר אמור אלא בדיני ממונות ולא בשאר חלקי השו"ע (הגם שיצמח מזה איזה רווח כספי), והא לך לשון קדשו הגאון רבי אליהו מזרחי (הרא"ם) בשו"ת שלו בסיומן ע: משום דחזינן להווא צורבא מרבנן דמכריז ואמר דלא מצי אינש לאורויי לנפשיה לא במילתא דאית ליה הנאת ממון משום דנוגע בעדותו הוא, ולא במילתא דלית ליה הנאת ממון משום דכל אדם קרוב אצל עצמו הוא ואין קרוב רואה את הנגעים, ונמשכו אחריו כמה וכמה מהתלמידים וחשבו בזה שכל אותם הסומכים על הוראתם הם טועים בלי ספק, משום הרי בעינא לגלויי לכולי עלמא דאין זה אמת מכמה טעמי. חדא דאם כן לא מהימן שום צורבא מרבנן לאורויי לנפשיה בענין אסור והיתר, ואין זה אמת דהא קא חזינן לכולי עלמא נוהגים לאורויי לעצמם בכל דיני אסור והיתר שיקרה להם בבתיים ונאמנים להעיד עליהם כעד אחד כגון טפת חלב שנפלה בקדרה של בשר או כף חולבת וכיוצא בה, ולא צורבא מרבנן בלבד אלא אפילו כל הבעלים... ומעתה ליכא לאקשווי מברייטא דבבא בתרא פרק חזקת הבתים (מג, א) דבני העיר שנגנב מהם ספר תורה, ומברייטא דהאומר תנו מנה לבני עירי ומברייטא דהאומר תנו מנה לעניי עירי, דקתני התם אין נדונים בדייני אותה העיר ואין מביאין ראיה מאנשי אותה העיר, משום דכולהו נגעי בעדותיהו

ממקורות, האם בגלל זה נימא דהלכה כמותו? ואם רש"י כתב דבריו בתמצות רב כידוע והתוס' האריכו בדבריהם מכמה וכמה ראיות, האם בגלל זה נפסוק כמותם? ואם הטורי זהב האריך בדבריו הקדושים וביאר שיטתו מהרבה ראיות והנקודות הכסף כתב ע"ז שאינו נראה לו וחלק עליו, האם נדחה?

הלא משלושת גדולי הפוסקים שהרב בית יוסף פסק לפיהם הלא הם: הרי"ף הרמב"ם והרא"ש לא ביררו דבריהם הרי"ף והרמב"ם ולא הביאו למה ומהיכן פסקו כן, ומ"מ שורה אחת שלהם מכריעה כנגד הרבה ראשונים, ובמקום שהרא"ש בירר דבריו ומקורותיו וחלק עליהם, פסק הבית יוסף כמותם מפני היותם הרוב, ואין כאן המקום להאריך מדוע פסק הרב בית יוסף כמותם והדרכי משה הביא מפוסקים אחרים, אך זה ברור שכלל זה לא היה תקף בשום זמן, אלא שאם פוסק גדול אחד חייה דעתו הקדושה בנושא הרי זה נמנה לדעה, ולא משנה לנו כלל האיק הגיע למסקנא זו.

[כמובן שאף אם גדול אחד הביא הרבה סברות והאריך בשיטתו והחולק עליו אמר רק מילה אחת כאסור ומותר, אין זה אומר שאין לו סברות וראיות ברורות לשיטתו, אף אם לא גילם לכלל וודאי לו הם גלויים וידועים. ומי שאין לו ברור דבר זה אין לו צורך בגדולי ישראל כלל, ויכול הוא לבדו לברר הלכות עפ"י מה שנראה לו באותו רגע, ועל כגון דא אמרו חז"ל (חגיגה כב, א): שלא יהא כל אחד ואחד הולך ובונה במה לעצמו ושורף פרה אדומה לעצמו.]

ודבר זה נהג בכל הדורות וצא ולמד בכל ספרי השו"ת והפסק הראשונים והאחרונים, והכי נהגינו בכל שאלה ושאלה העולה על הפרק בכל עת לפסוק כרוב הפוסקים, ובד"כ לא פסקינו כפוסק יחיד, לבד מאשר רוב ככל הפוסקים האחרונים מקבלים את שיטת הפוסק הקדום להם אף שהיה יחיד בדבר (כמו הב"ח בחדש וכדו'), ולא סמכינו איחידא במקום רבים אף שהיה גדול מאד ואף שחיבר חברים מחוכמים ואף שהתבטא בלשונות חריפים מאד נגד החולקים עליו.

והנה דוגמא אחת מהדורות האחרונים: הלא מרן הגה"ק ר' גרשון הניך מראדזין זצוק"ל הרעיש את העולם בגאונותו וקדושתו, וטען שמצא את התכלת ופסק שצריך ללכת עם מה שמצא, ואף שחקר ודרש את הנושא לארכו ולרחבו ונסע לותיקן ולעוד מקומות לחקור ולבדוק מהותו, וחיבר כמה חיבורים ע"ז ובירר שיטתו מש"ס ופוסקים, מ"מ לא פסקו כמותו ולבד מתלמידיו וחסידיהו אין אף אחד הולך עם התכלת עפ"י פסקו, ומדוע? מפני שרוב ככל גדולי ישראל לא קיבלו את דעתו, ואף שהשיבוהו וכיבדוהו תמיד ואף שהלך אל גדולי ישראל לברר וללבן עמם הסוגיא לא קיבלו דעתו, ואף שהחולקים עליו לא ביררו שיטתם כמוהו ולא חיברו ספרים ע"ז, מ"מ כיון שידעינן שלא סברו כמותו פסקינו כוותיהו, ובשבילנו אין שום נפקא מינא מהיכן הגיעו הם למסקנא זו.

וכמובן שאין שחר לטענה שאילו היו רואים גדולי ישראל המחייבים את הספר האוסר היו חוזרים בהם [מה שא"א לומר על גדולי ישראל כדוגמת מרן הגה"ק מטשעבין זצוקללה"ה שנלב"ע כמה שנים אחר הוצאת הספר ועוד חייב את הבחירות בשנת תשכ"ה - ארבע שנים אחר הוצאת הספר, ועוד הרבה]

ב"ה ח' מניא תשכ"א

אל כל אחינו היקרים הנאמנים להשי' ולתורתו
מגילת ישראל שבארצות המזרח היר

שלו וברכה,

רגש האחדות של כלל ישראל והערבות שכל ישראל ערבים זה לזה מעורר אותנו להשי' את דאמנו מסרתקים על שמירת צביונו הנכון של עם ד' בארץ קדשנו והצלת הדור העתיד לתורה ומצוות, שזאת יסוד וסוד קיומנו בה' ובבא. ידועים לכלנו הגליות הקשים והמרים בגוף ובנפש שעברתם בהם במשך דורות ובהם נצרתם ונבחתם בנאמנותכם להשי' ולתורה, ובמסירת נפש שמרתם על ירושת הדורות מסוגי. בידאי צפיתם כי באה"ק, בפלטרין של מלך, תוכלו להתחזק בדרככם עוד ביתר שאת יותר עז בלימוד התורה ושמירתה מתוך מנוחת הגוף והנפש.

אולם לנוגד הצער עזבו הרבה מהדור הצעיר מקור מים חיים לחצב בארות נשברים, בעיקר בהשפעת המפלגות החפשויות ומנהיגיהם הכופרים בתורה בגלוי ורש"ל, הרוצים לעקור קדושת ישראל ומשתמשים ברסן השלטון שבידם ובחשפעתם בשטח הכלכלי להשתלט על דרך החיים של עמנו באמצעים שונים להרוס דרך התורה והמצוות. והנה בפרוס עונת הבחירות צריך להתבונן כי בהצבעה נותנים לנציגים יפוי כח ויכולת לסדר כל עניני הכלל. כל קול הניתן למתחנני הדת הרי זו מרידה במלכו של עולם והרמת יד בתורת משה, והוא נושא באחריות לכל הקלקולים היוצאים מזה, ולחופך ההצבעה עבור שומרי מצות ויראי ה' השומעים להוראת חכמי התורה, יש בה קדוש שם שמים והזיק: התורה והאמונה בישראל, והצלה לעתיד בניכם בתור יהודים נאמנים. הצטרענו לשמוע כי קרו כמה מקרים בעבר שע"י לחץ מנחון והשפעת המפלגות ניתנו קולותיהם של שלומי אמוני ישראל לחפשים, והננו פונים אליכם, אחינו היקרים, בקריאה נאמנה להתחזק לכבוד ד' ותורתו, לשמוע בקול חכמי ישראל, גאוני וצדיקי אה"ק ולהצביע עבור רשימה ג' אגודת ישראל, שנציגיהם עומדים על משמר קדשי ישראל לפי הוראת חכמי הדור, ולזכור, כי אין שום רשות ולא כח מוסרי למי שהוא לכוף עליכם את דעתם באיזו צורה שהיא. ויקיימו: לא תגורו מפני איש ועליכם לזכור מאמר הנביא לישראל: מי את ותיארי וכו' וישימו מבטחם בה' כי רק בידו טובה לנצח, והלחץ אינו אלא מדומה וכוזב. ויתברכו כל המסייעים לכבוד שמים ולכבוד התורה ולחזק הדת בכל טוב ונאמא לראות בהרמת קרן התורה וקרן ישראל.

מרדכי שלמה פרידמאן
האפוטרופוס

משה פיינשטיין
ראש ישיבת תפארת ירושלים

מנחם מנדל זאקס
מתן ההחלט חסי' וצוקל

אהרן קוטלר

יזיר מנצח גילוי התורה באמריקה
אברהם יפה
ראש ישיבת בית יוסף באמריקה
אברהם יהושע העשיל
האפוטרופוס
חיים מרדכי קאטץ
ראש ישיבת פנו בליביל
יעקב קמנצקי
ראש ישיבת תורה ודעת באמריקה

קול קורא מגדולי ארה"ב למען הבחירות תשכ"א

ואחרי ככלות הכל הרי קיי"ל 'אין לו לדיין אלא מה שענינו רואות' (בבא בתרא קלא, א) וכמובן שהדיינים הקרובים יותר לענין רואים יותר טוב במה מדובר, וד"ל.

ה. פוסקים כרבים אף שלא ביררו דבריהם בספר וכדו'

ומה שטוענים שהמחייבים רק פרסמו דבריהם בקול קורא וכדומה והאוסר בירר דבריו בספר מש"ס ופוסקים.

הנה בדקנו בכל כללי הפסק בראשונים והאחרונים ולא מצאנו בשום אחד מהם כלל כזה של חיבור גדול או פלפולים ארוכים וכדו', הגע בעצמך אם רב רק פסק פסקו ושמואל אותיב עליו מכמה ברייתות והביא כמה וכמה ראיות האם בגלל זה ישתנה הכלל של 'הלכה כרב באיסורי' (בכורות מט, ב) ? , ואם בדין אחד איתביה אביי לרבא משבעה ברייתות והביא 8 'מנא אמינא לה' יצטרף דין זה ל'יע"ל קג"ם? ואם הרמב"ם כתב שורה אחת בהלכותיו ולא בירר דבריו ולא הביא מקורות כידוע והראב"ד כתב כנגדו עמוד שלם ובירר דבריו בראיות ברורות והוכיחם